

*Л.Д.Борейко, О.В.Макарова*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ  
“МЕДСЕСТРИНСТВО В ГЕРОНТОЛОГІЇ ТА ГЕРІАТРІЇ”  
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “СЕСТРИНСЬКА СПРАВА”**

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти (зав. – доц. І.А.Плеш)  
Буковинського державного медичного університету. м. Чернівці

---

**Резюме.** У статті звернута увага на особливості викладання дисципліни “Медсестринство в геронтології та геріатрії” для медичних сестер-бакалаврів. Обговорюються особливості догляду та вирішення проблем

геронтологічних пацієнтів і можливі шляхи їх удосконалення.

**Ключові слова:** геронтологія, медсестринство, теоретична та практична підготовка.

---

**Вступ.** Старіння населення – одна з важливих проблем, яка на даний час набуває великого значення для економічної та соціальної політики України. Умови життя сучасного суспільства,

захворювання, які широко трапляються в другій половині життя (атеросклероз, ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба та ін.), прискорюючи процес старіння, призводять до передчасного



старіння і смерті ще до досягнення видової біологічної межі життя [4].

**Основна частина.** Раннє виявлення, лікування і запобігання патологічним процесам є важливим моментом у комплексі заходів, спрямованих на профілактику передчасного старіння. При цьому значно зростає роль медичної сестри. Адже суспільство вже більше почало усвідомлювати значимість людської особистості, а це потребує від середнього медичного персоналу диференційованого підходу до пацієнтів з урахуванням не лише їх статі, соціального статусу, особливостей характеру, але і віку [1].

Саме тому важливим є вивчення медичними сестрами дисципліни "Медсестринство в геронтології та геріатрії", завданням якої є підготовка високопрофесійної медичної сестри для самостійної роботи в будинках-інтернатах для престарілих або як помічника сімейного лікаря на територіальній дільниці.

Вивчення даної дисципліни дає змогу медичним сестрам визначити:

- вікові зміни, що відбуваються в старіючому організмі;
- особливості перебігу захворювань різних систем і органів в осіб літнього та старечого віку;
- методи профілактики цих захворювань;
- основні принципи фармакотерапії геронтологічних хворих;
- оволодіння навичками догляду за пацієнтами літнього та старечого віку.

В останні роки система медичної освіти зазнала значних змін. Змінилася мотивація й суть соціально-педагогічної взаємодії між студентами і викладачами. Сучасна медична сестра повинна не лише адаптуватися до швидких соціально-економічних змін, але й уміти аналізувати процеси, що відбуваються, прогнозувати їх розвиток. На сьогоденньому етапі викладач повинен побудувати зв'язки і співвідношення в спільній із студентами діяльності, щоб її результатом стало формування всебічно розвинутої особистості. Тому необхідною є підготовка студентів до результативної, творчої діяльності за допомогою різних форм навчання й виховання, що відповідає реаліям сьогодення.

Використання різних методів самостійної роботи (тестування, письмові роботи, розв'язування клінічних задач, складання схем, таблиць, усні рецензії на відповіді однокурсників, участь у проведенні "ділових ігор") розвиває у студентів вміння на практиці застосувати теоретичні знання, підвищує зацікавленість до майбутньої професії, формує допитливість, клінічне мислення, сприяє позитивному їх ставленню до дисципліни.

Міждисциплінарна інтеграція допомагає студентам II курсу у вивченні "Медсестринства в геронтології та геріатрії". На практичних заняттях широко використовуються знання з "Обстеження та визначення стану здоров'я людини" та "Медсестринського процесу". Студенти проводять обстеження хворих літнього та старечого

віку з урахуванням п'яти етапів медсестринського процесу, виявляють потреби згідно з класифікацією потреб за А.Маслоу.

Важливим аспектом під час вивчення "Медсестринства в геронтології та геріатрії" є оволодіння чи покращання навичок професійного спілкування, значимість якого зростає з віком. Його метою є надання допомоги пацієнту в боротьбі з хворобою, сприяння покращанню стану його фізичного та психічного здоров'я. Останнє є досить переважаючим для людей літнього та старечого віку. Вивчення вікових особливостей психічної сфери дозволяє медичній сестрі правильно оцінити психологічний стан пацієнта. Вона повинна оволодіти вмінням вислухати такого хворого, визначити його потреби і проблеми, скерувати пацієнта в окреслене русло тематики при його відволіканні, а також оволодіти технікою невербального спілкування [3].

Під час спілкування з геронтологічними пацієнтами студенти розвивають свої здібності та навички спілкування. Вони збирають анамнестичні дані фізичного та психічного стану здоров'я на різних вікових етапах, планують адекватну медичну допомогу в кожному конкретному випадку.

На практичних заняттях звертаємо увагу також на здійснення догляду за геронтологічними хворими, самостійне виконання лікарських призначень, практичну роботу в маніпуляційних кабінетах, допомогу медсестрам стаціонару у виконанні різних маніпуляцій.

Необхідно відмітити, що більшість практичних занять із "Медсестринства в геронтології та геріатрії" проводяться в терапевтичних відділеннях багатопрофільних лікарень. Однак під час проходження літньої виробничої практики студенти мають можливість ознайомитися з особливостями роботи медичної сестри геронтологічного пансіонату.

На практичних заняттях студенти також проводять науково-дослідницькі роботи. Одним із таких досліджень було оцінити стан організації медичної допомоги геронтологічним пацієнтам. Виявлено, що потреба в амбулаторно-поліклінічній і стаціонарній допомозі такої категорії населення в середньому у 2 рази вища, ніж в інших вікових групах. Пацієнтів старшого віку (переважно жителів міста), які потребують підтримувальної терапії, сестринського догляду, госпіталізують у стаціонар багатопрофільних лікарень, але, у більшості випадків, не стільки за медичними, як за соціальними показаннями. Звідси і виникає незадоволення хворих якістю медичних послуг.

Використовуючи медсестринський процес при проведенні досліджень, студенти виявили, що основною проблемою геронтологічних пацієнтів є дефіцит самогляду. Останній пов'язаний у більшості випадків з відсутністю знань у пацієнтів з догляду, а також недостатньою кількістю палатних медичних сестер. У вирішенні даної проблеми допоможе створення на базі багатопро-



фільних лікарень внутрішньолікарняної патронажної служби. Це, звичайно, є лише перспективою на майбутнє.

#### Висновок

Вивчення дисципліни “Медсестринство в геронтології та геріатрії” допоможе медичним сестрам здобути знання щодо особливостей вікових змін в організмі старіючої людини та догляду за ними. За таких умов якість надання медичної допомоги геріатричним пацієнтам повинна покращитися.

#### Література

1. Герасимова Е.А. Внутрибольничная патронажная служба как структурное подразделение

стационара общего профиля // Медицинская сестра. – 2006. – №2. – С.34-36.

2. Греков И.Г. Исследование мнения пациентов о профессиональной деятельности медицинской сестры // Медицинская помощь. – 1999. – №36. – С.19-23.

3. Мілевська-Вовчук Л.С. Місце предмета “Мистецтво спілкування у медсестринстві” у навчальних програмах медсестринських шкіл США // Медсестринство. – 2006. – №1 – С.38-41.

4. Чеботарев Д.Ф., Коркушко О.В., Шатило В.Б. Преждевременное старение: причины, диагностика, профилактика и лечение // Медицинский вестник. – 2001. – Т.1, №1. – С.28-38.

### ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ “МЕДСЕСТРИНСТВО В ГЕРОНТОЛОГИИ И ГЕРИАТРИИ” ДЛЯ СТУДЕНТОВ ИЗ СПЕЦИАЛЬНОСТИ “СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО”

*Л.Д.Борейко, Е.В.Макарова*

**Резюме.** В статье обращено внимание на особенности преподавания дисциплины “Медсестринство в геронтологии и геріатрії” для медицинских сестер-бакалавров. Обсуждаются особенности ухода, решение проблем геронтологических пациентов и возможные пути их усовершенствования.

**Ключевые слова:** геронтология, медсестринство, теоретическая и практическая подготовка.

### SPECIFIC CHARACTERISTICS OF TEACHING THE SUBJECT - “NURSING IN GERONTOLOGY AND GERIATRICS” FOR STUDENTS IN SPECIALITY - “NURSE BUSINESS”

*L.D.Boreiko, O.V.Makarova*

**Abstract.** The paper draws attention to the peculiarities of teaching the subject - “Nursing in Gerontology and Geriatrics” to medical nurse bachelors. Specific features of nursing, solving problems of gerontological problems and possible ways of their up-dating are discussed.

**Key words:** gerontology, nursing, theoretical and practical training.